Valiokunnan mietintö VaVM 13/2026 vp─ HE 88/2026 vp

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen jäsenosuuden korottamisesta Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Suomen Pankille myönnettävästä valtiontakuusta Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta, NAB-järjestelyn vakuudeksi sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle annettavan lainan vakuudeksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle Suomen jäsenosuuden korottamisesta Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Suomen Pankille myönnettävästä valtiontakuusta Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta, NAB-järjestelyn vakuudeksi sekä Kansainväliselle valuuttarahastolle annettavan lainan vakuudeksi (HE 88/2026 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:
- finanssineuvos Kristina Sarjo, valtiovarainministeriö

Verojaosto on saanut kirjallisen lausunnon:
- Suomen Pankki

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta antaisi suostumuksensa Kansainvälisen valuuttarahaston kuudennentoista yleisen jäsenosuustarkistuksen johdosta Suomen jäsenosuuden korottamisen 2410,6 miljoonasta erityisestä nosto-oikeudesta 3615,9 miljoonaan erityiseen nosto-oikeuteen Suomen Pankin varoilla sekä siihen, että valtioneuvosto voisi myöntää vastavakuuksia vaatimatta 3615,9 miljoonan erityisen nosto-oikeuden suuruisen valtiontakuun Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä Suomen Pankille mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta.

Valmis
5.0

Esityksessä ehdotetaan myös, että eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto voisi myöntää vastavakuuksia vaatimatta 1898,41 miljoonan erityisen nosto-oikeuden suuruisen valtiontakuun Suomen Pankille NAB-järjestelyn vakuudeksi Suomen jäsenosuuden korottamisen astuessa voimaan.

Esityksessä ehdotetaan lisäksi, että eduskunta antaisi suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto voisi myöntää vastavakuuksia vaatimatta 1,62 miljardin euron suuruisen valtiontakuun Suomen Pankille Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa tehtävästä kahdenvälisestä lainasopimuksesta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta siihen asti, kunnes Suomen jäsenosuuden korotus ja NAB-järjestelyn pienentäminen tulevat voimaan tai lainasopimus erääntyy 31.12.2027 eikä sen puitteissa ole enää voimassa olevia velvoitteita.

Esityksen mukaan Suomen Pankille myönnettyjen valtiontakuiden kokonaismäärä olisi aluksi 7,6 miljardia euroa 16.3.2026 valuuttakurssilla laskettuna ja laskisi sen jälkeen, kun jäsenosuuden korotus ja NAB-järjestelyn pienentäminen tulevat voimaan ja Kansainvälisen valuuttarahaston ja Suomen Pankin kahdenvälinen lainasopimus raukeaa.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen ja saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa suostumuksenantoa ehdotetulle Suomen jäsenosuuden korotukselle Suomen Pankin varoilla ja esityksessä tarkoitetuille valtiontakuille sekä myös esityksessä tarkoitetuille valtiontakuiden kumoamisille.

Taustalla on Kansainvälisen valuuttarahaston hallintoneuvoston 15.12.2023 16. jäsenosuustarkistuksen yhteydessä tekemä päätös siitä, että jäsenmaiden jäsenosuuksia korotetaan 50 prosentilla jäsenmaiden nykyisten jäsenosuuksien suhteessa. Samalla kun jäsenosuuksia korotetaan, NAB-järjestelyä (New Arrangements to Borrow -rahoitusjärjestely) pienennetään. Siirtymäajaksi kiintiöiden korotuksen ja NAB-järjestelyn pienentämisen voimaanastumiseen asti jäsenmaita on pyydetty harkitsemaan uusia kahdenvälisiä lainoja, millä varaudutaan siihen, että jäsenmaat eivät saa kotimaisia hyväksymisprosesseja tehtyä ja jäsenosuuksien korotus ja NAB-järjestelyn pienentäminen viivästyvät.

Jäsenosuuksiin perustuva rahoitus on Kansainvälisen valuuttarahaston perusrahoitusmalli. Kaikki jäsenmaat maksavat jäsenosuuden, joten jäsenosuuksiin perustuva rahoitus takaa laajimman mahdollisen taakanjaon jäsenmaiden kesken. NAB-järjestelyn tarkoituksena on toimia varajärjestelynä ja mahdollistaa lisärahoituksen antaminen, jos jäsenmaiden rahoitustarve nousee poikkeuksellisen suureksi ja jäsenosuuksiin perustuva rahoitus osoittautuu riittämättömäksi. Esityksessä on arvioitu, että jäsenosuuksien korotus 50 prosentilla ja samanaikainen NAB-järjestelyn pienentäminen vahvistavat valuuttarahaston rahoituspohjaa kasvattamalla jäsenosuuksien osuutta kokonaisresursseista. Kahdenväliset lainat valuuttarahaston ja jäsenmaiden välillä ovat toimineet viimesijaisena varautumisjärjestelynä. Kansainvälisen valuuttarahaston tavoitteena on vähentää riippuvuutta väliaikaisista lainatuista resursseista ja selkeyttää sekä tehostaa valuuttarahaston rahoitusmallia vähentämällä rahoitusjärjestelyjä kolmesta kahteen. Esityksen mukaan, kun jäsenosuuksien korotus ja NAB-

järjestelyn pienentäminen saadaan voimaan, kahdenväliset lainasopimukset raukeavat ja valuuttarahaston tavoite vähentää riippuvuutta väliaikaisista lainatuista resursseista saavutetaan.

Suomen valtio on sopimusosapuoli Kansainväliseen valuuttarahastoon nähden. Toimivalta jäsenosuuden käytön, rahoituksen ja yhteydenpidon osalta on Suomen sisäisesti delegoitu vuonna 1969 lailla Suomen Pankille. Suomen Pankki on hoitanut Suomen osuutta Kansainvälisen valuuttarahaston rahoituksesta vuodesta 1969. Esityksen mukaan Suomen Pankki on tästä lähtien suorittanut jäsenosuuksien korotusten maksut, eikä valuuttarahaston jäsenosuudesta ole aiheutunut menoja valtiolle.

Esityksessä tuodaan esille se, että Suomen Pankki on valmis jatkamaan aiempaa menettelyä ja suorittamaan valtion puolesta 16. yleiseen jäsenosuustarkistukseen liittyvän jäsenosuuden korotuksen, mutta se samalla edellyttää sitoumusta siitä, että Suomen valtio vastaa edelleen jäsenosuuden korotuksesta ja sen käytöstä mahdollisesti aiheutuvista tappioista. Suomen Pankista annetun lain 7 §:n mukaan Suomen Pankilla on oltava luotonannossaan riittävät vakuudet. Tämän vuoksi Suomen Pankilla tulee olla aiempien jäsenosuuskorotusten mukaisesti valtiontakuu Kansainvälisen valuuttarahaston rahoituksesta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta.

Valtiontakuu jäsenosuuden käytöstä Suomen Pankille mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta sekä valtiontakuu NAB-järjestelyn vakuudeksi ehdotetaan myönnettäväksi toistaiseksi. Kahdenvälistä lainaa koskeva valtiontakuu raukeaa viimeistään silloin, kun kahdenvälisten lainojen puitteissa ei ole enää voimassa olevia velvoitteita.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy hallituksen esityksessä HE 88/2026 vp tarkoitetun Suomen jäsenosuuden korottamisen Kansainvälisessä valuuttarahastossa ja Suomen Pankille myönnettävän valtiontakuun Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta, NAB-järjestelyn vakuudeksi sekä Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa tehtävästä kahdenvälisestä lainasopimuksesta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta.

Eduskunta antaa perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaisen suostumuksensa Suomen jäsenosuuden korottamiselle 2410,6 miljoonasta erityisestä nosto-oikeudesta 3615,9 miljoonaan erityiseen nosto-oikeuteen Suomen Pankin varoilla sekä antaa perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaisesti suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto voi myöntää vastavakuuksia vaatimatta 3615,9 miljoonan erityisen nosto-oikeuden suuruisen valtiontakuun Kansainvälisen valuuttarahaston jäsenosuuden käytöstä Suomen Pankille mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta ja että vuonna 2016 jäsenosuuden käytöstä mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta Suomen Pankille myönnetty valtiontakuu kumotaan, kun jäsenosuuksien korotus ja NAB-järjestelyn pienentäminen astuvat voimaan.

Valiokunnan mietintö VaVM 13/2026 vp

Eduskunta antaa perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaisesti suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto voi myöntää vastavakuuksia vaatimatta 1898,41 miljoonan erityisen nosto-oikeuden suuruisen valtiontakuun Suomen Pankille NAB-järjestelyn vakuudeksi ja että vuonna 2020 NAB-järjestelyn vakuudeksi myönnetty valtiontakuu kumotaan, kun jäsenosuuksien korotus ja NAB-järjestelyn pienentäminen astuvat voimaan.

Eduskunta antaa perustuslain 82 §:n 2 momentin mukaisesti suostumuksensa siihen, että valtioneuvosto voi vastavakuuksia vaatimatta myöntää 1,62 miljardin euron suuruisen valtiontakuun Suomen Pankille Kansainvälisen valuuttarahaston kanssa tehtävästä kahdenvälisestä lainasopimuksesta mahdollisesti aiheutuvien tappioiden varalta siihen asti, kunnes Suomen jäsenosuuden korotus ja NAB-järjestelyn pienentäminen tulevat voimaan tai viimeistään 31.12.2027 ja, kun kahdenvälisten lainojen puitteissa ei ole enää voimassa olevia velvoitteita.

Helsingissä 29.5.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr
jäsen Otto Andersson r
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Suna Kymäläinen sd
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Minna Reijonen ps
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Ville Valkonen kok
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Jaana Strandman ps

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen